

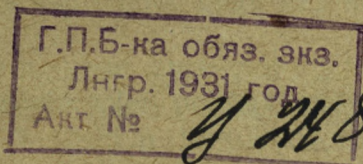
Ойрот.

V. KUJBYŞEV

2-100a

BEŞ ÇYLDЫКТЫŇ EKI ÇYLYNDA IŞTER BUDURGENIZI

К. FILATOV көсырген

Лнв. № 1269

Moskva

1931 çы

S S R SOJUZЫNDA ÇURTTAGAN KANCA UK
ALBATЬGA BICIK ЪAZЬP ÇYGARAR TÖS
ÇERI — TSENTRIZDAT

Beş çылдыктың екі çылында іштеp вудырген ізі.

Oktjabr ајдың ваҗтаpкь кyнде, веҗ-чылдыктың екінісі çылы исьна сығыр төгөнді. Бу ок веҗчыдык ваstra телекејде çаткан сағыштлардың, сағызып ылгaган веҗчыдыр вольтчат. Basta телекејда сығыр турган бичик казеттерде веҗчыдык керегінде көр влaаҗ вольт емдее çetre көр бичик сийлир турган.

Burzuylardың çаан уyренген кизилер, экономика керегін билер, политика керегін билер кизилер, ол веҗчыдың туркуньна іштеp вудыrer едир тургускан планды іштеp вудыгир воlbos деп, ајдызыр туратан волгон, ол крези çаан ішке сидавас,-деp ајдызыр туратан волгон, ол іш кerek тегин кей төгун җуылте вольт çат деп, ајдызыр туратан волгон, олоpдың анајыр ајткапны оны кем-де воlзо

emdee çetre undubagan. Beşçyldyň turkunya işteer iştin planyň turguskanь—bol'şevikterdiň yzeri baza çyylip taap turgan bir neme volьp çat, -dep ajdъzьp turatan volgon, olordyň anajьp ajtkanьp onь kem-de bolzo emdee çetre undubagan. Emdige çetre kapitalistardьň ortozynda kьjgь kьşkь var volьp çat—beşçyldьk yrelip varaadrь, vashtra Sovet sojustьň alvatьzьnyň hozjastvozyň çany çol aajncа kuvultar dep sanagan ulu çaan planь yzelip, cасььp varaadrь dep ajdъzatany var volьp çat.

Beşçyldьktyň ötkөň eki çylynda iştegen izineň - de vudyrip algan keregineň - de bis çart көpөр neme var volьp çat, ezelep turguskan beşçyldьň planь cın neme voldь-va, ajsa төгyn keј neme voldь - va, Burzujlardьň ekonomika yuredy biler, politika yuredy biler kizilerdiň beşçyldьk karegende alansьp, oo vutpeј turgany cьp neme voldь va, ajsa tegin keј sьgьt ermek voldь - va.

Ötkөň eki çyldьň turkunya, alvatьnyň hozjastvozьnda çaan ucaskalarda ¹⁾ beşçyldьk-la ezelep işteer toony, azьra artьk işter vudyrip salgany var voldь. Beşçyldьň

plan aajınca 2 çыдын туркунына vastra promышленostың іштеp сьгарьp verer produkcijazь ²⁾ too akcaga vodogonda 29.338 million solkoj kerek volgon, ol 2 çыда сьна-на іштеp сьgargань 30.456 million salkoj voldь. Beşçыдын plan aajınca 2 çыдын туркунына іштеp vudyрer degen ішти азьра іштеp сьgargань, ancadala uur industrijanan ³⁾ çart көrynip çat. Beşçыдыктың plan aajınca 2 çыдын туркунына 12,476 million salkojga produktсija сьгарьp іштеer kerek voldь, сьнына іштеp vudyргени deze 13,764 million solkoj voldь. Uur industrijanың казь вөлык promышlenosta beşçыдыкты, екinci сьында vudyргени мундыj voldь; beşçыдык aajınca neftj ⁴⁾ 28 million ton іштеp alar kerek volgon, іштеp алгань deze 30,6 million ton ⁵⁾ voldь. Beşçыдык aajınca volottь 9,9 million ton іштеp alar kerek volgon, іштеp алгань deze 10,2 million ton voldь. Beşçыдык aajınca сьп temirden ⁶⁾ 7,6 million ton іштеp alar kerek volgon, іштеp алгань deze 8,3 million ton voldь. Beşçыдык aajınca elektricetskij otka kerektu produktсijanь 588 million solkogo іштеp alar kerek volgon, іш-

ter alganь deze 781 milion solkojgo voldь. Mal - aь xozjajstvoga kerektu maьnalardь beььldьk aajьnca 472 milion solkojga produksija iьter alar kerek volgon, iьter alganь deze 515 milion solkojgo voldь. Beььldьk aajьnca ezilep iьteer degen onco maьnalardь, azьra kьp iьter vydyrdis.

Ol ьaan iьterdi kьrьr volzo, beььldьktnь vaьtapkь ьььnda ezilegen toodon azьra kьp iьter alganь kьryngen, Ancadala beььldьktnь ekinьci ьььnda sotsьal promььlenostьn iьtegen izinde kьrymььlu iьter vydyrgen izi var voldь; 1929-30 ььda sotsьal promььlenostьn vastra ььgargan produktsijazь 25 protsentke ььktь, beььldьktnь planьla ezilegen toodь 5 protsent azьra kьp iьter ььgardь. Bu iьte ancadala aььktap kьr^eten kerek, maьnalardь iьter vydyrer ьaan maьnalardь iьter alganь by ььda 40 protsentka ььktь, ol iь kerek, beььldьktnь ezilep turguskan toonь vuььl 16 protsent azьra kьp iьter saldь. Promььlenostьn toolu ьaan v^elyk iьteerdi kьr^er volzo, onьn artьktap iьtegen izin potsentla kьrg^ende mund-ьj lьp ьat; Beььldьn plan aajьnca 1929-

30 ғылда нефтин іштеп алғань 17,1 протсент азыра boldь; Болот кажиытыр іштегені веş-çылдык тоодон 6,7 протсент boldь; сын те-мирден 12 протсент азыра іштеп алды; Маş-на іштеп турар промьşленостьн, темір-метал⁷⁾ іштеер промьşленостьн продуксиязы, веşçылдыктын езилеген тоодь 1929-30 ғылда 26,3 potsent азыра көр іштеп выдырды, Электро-тихническij промьşленостьн⁸⁾ сьгargан про-дуксиязы, веşçылдыктын езилеп тургускан тоодь 39 potsent азыра іштеп выдырды, өс-кө-дө іштеер оо тынеј тырген істелип varaадыр. Кьскарта айтказын промьşленостьн çаан төс-іштеерди, веşçылдык ла езилеген тоодь бистер азыра көр іштеп выдырп varaадыр.

Іштеп выдырп турган іş кереги çенил про-мьşленоста⁹⁾ çала çылгыр емес вольт çат, ол пени ucун онды деже, çенил промьşленос-ка керекту cиј tovarlar¹⁰⁾ (көвөн, кydели, кен-ди) çедекпес вольт туратан. Бу çылгы çылда бистин војьвьстьн совет çуртвьвьста cиј tovar-лар көр вольт іштеј берерде, çенил промьşле-ностка керекту cиј tovarlar бар вольт çат, емди келер çылда, бистин çенил промьşленост веşçылдыктын езилеп тургускан тоодь cик çок

азьра көр іштеp выдyрерис (курсакка керек-ту неме едер промьшленост, вөс-товар едер промьшленост, оноң до өскөзи).

Bastra промьшленостың іштеp выдyргенин, сыгаргань, көрөp болзо, веşçылдыктың езилген тоодь сик çok азьра көр іштеp выдурди, çуудың алтында промьшленостың сыгаргань, емди бистің промьшленост оноң еки таккьp көр сыгарьp çат.

Веşçылдыктың езилеp тургускан іштеп, сик çok азьра выдур іштеlip турган іш—çаңдан фабрик-заводтың туралагып, оноң өско неме tudar іш вольp çат. Alватьның хозжайствозып ваşкарар төс советтің пландартурган промьшленостың изинен көрөp болзо, веşçылдыктың еки çылында неме tudarga ezilegeni 3.900 million solkojgo voldь, сыпына іштеp выдурip tutkany deze 4.605 million solkojgo сыкты. Веşçылдыктың ваşтаркь çылында, неме выдурip tudar іш керек веşçылдыктың езилеp тургускан тооло тең іштеlip выдур туратан волгон, оноң емеş азьp туратан волгон. Веşçылдыктың екinci çылында 1929-30 çылда веşçылдың езилеp тургускан тоодь сик çok азьра іштеp выдурip салдыс; Веşçылдыктың тооло вол-

zo 2,331 milion solkojgo işter vudyrip sa- lar kerer volgon, nemē işter tudър vudyrgeni deze 2,965 milion solkoj voldь, emeze veşşyldьkтын ezilen toodon 27 protsent artьk işter vudyrdis.

Fabrik-zavodtordь tudar iş, veşşyldьkтын eziler turguskanьny azьra көp işter vudyrgenis, munan aғь vastra promьşlenostь şylgyr işter vudyrerine biske er arga var volьp, çenil volьp çat. onon keregende „veşşyldьkть—tört şylga“ byderi çart volьp көrynip çat, Kanca toolu promьşlenosta-veşşyldьkть 3—3¹/₂ şylga vudyrip solaryş (taş көmyr, maşьna işter vudyrerі, neft' onon-do öskөzi).

Bistin işter turgan iziviste, syrekej çaan iş mal - aş hozjastvoda - da var voldь, salgan aş kьranьn көptөгөni, aldьndagь şyldarda 1928-29 şylda 118 milion hektar¹¹⁾ volgon 1929-30 şylda deze 127,7 milion hektarga cьkkan. Kөp emes işter turgan vaşka kul'tura aştardьn¹²⁾ salgan kьrazь veşşyldьkтын ezilegen toodon cik çok azьra көp işteldi; Saxar cikir eder svekla planna azьra iştegeni 11,1 protsent voldь. Kөvөн

(xlopok) азыра иштегени 23 protsent boldь. Iштеген кыра черди чарандыр иштегени кийинде - аңадала кол'хосторда, совхосторда салган аштын тyzymi өгө boldь, 1929 чылда баstra тужук аштан алгань 71,7 milion ton boldь, 1930 чылда деze 86,5 milion ton boldь, еmeze 20,6 protsentke көптөди.

Saduga сыгар тужук аштын продукtsiiязь 32,6 protsentke көптөди - веşылдыктын ezilgen тодоң cик çok azaverди, emди bistin çurтта аш çedişpes kerek çok volгонь ol boldь.

Bistin ең чаан izibis иштелип çакшь vudyrip алганьs kol'xosла, совхостын izinde volьp çat.

Опco krestijanьн хозjajstvolарьн алза (Аш иштеcilerди, кул'tура аш иштеcilerди, malazraacиларды, valьk tudacиларды, агаş иштеcilerди, аң аңdacиларды, оноң - do өskөzin). баstraзын веş вөлык edip алза, ol веş вөлыктын бир вөлыгi окtjавr аjдың ваştapкь кynинде 1930 чылда kol'xostorgo бирикти, еmeze protsentла vodogondo 21,5 protsent kolxostka бириккен volьp çat. Веş milion азыра krestijan өгөкөлөр, воjьндың алдынан çadar ça-

дъштъ торт таштајајла, коллективтѣн изине кирди, Коллективтѣн чакъшъзн, онѣн тѣзалузън чарт кѣрѣр, онѣ чарт билip, чапъишти иштеerge волгорънѣн кууниле кол'хосторго бириккледі. Беş-şылдыктѣн еzelegen too аажьнца кол'хостор 20,6 милион гектар кѣра аш салар керек волгон, кол'хостордѣн бу şыл салган кѣра азы 36 милион гектар boldь. Ол иш керекке козо ucurlu чаан керegi, аш иштеer төс чаан rajondorda коллективизatsija (Kavkaz çerendē, төмөн povolzijada, орто povolzijada, Украина-da) ол ок өөјде 43,8 протsentке çedti. Ол ишке çава, Совет gosudarstvонѣн аш иштеer хозјайстволарды (sovxostорды) коşсо, ол тузында онон ваşка валърçат, sovxostордѣн салган кѣра азы 6 милион гектардан артык валър çат, Кол'хосторды-la, sovxostорды çава водогозын бистин мал-аш хозјайствода ен артык çөөзөzi сotsьал çөөзө валър çат.

Ол çакъş çозокту иш керегende бистин бириккен Сектордѣн¹³⁾ (кол'хостордѣн, savxostордѣн) saduuga сыгарър sadar азы бу şыл 50 протsentке çedeverdi, веşşылдыктѣн, ezilegeni deze веşşылдыктѣн ucь çар 43 протsent керек волгон.

Ol iş kerekke çava bistin azragan malъbъs-
тъ viriktirgeni baza var volъp çat - iş eder
maldъ-da, kursakka-da azragan maldъ çava
kөгөndө 1928 çylda viriktirgen sektor mun-
dъj boldъ; iş işteer attardъn тоозъ 0,9 pro-
tsent boldъ., 1929 çylda 1,6 protsent boldъ.,
1930 çylda deze 18 protsent boldъ., Uj mal-
dъn viriktirgen тоозъ 1928 çylda 0,4 prot-
sent boldъ, 1929 çylda 0,9 protsent boldъ,
1930 çylda deze 7,3 protsent boldъ.

Beşçyldыkтын екinci çылында viriktirgen мы-
dъn тоозъ өзур ськтъ. Mal azraar çaan sov-
xostor төзөlip (sytty mal azraarъ, koj azraarъ,
onoң-do өskөzi) mal azraar өskyrer çaan iş
kerek emdi çol aajъnca көnygip iştelip vara-
atkanъ ol.

Mal azraar өskyrer iş aş көптөдө iştep,
iştelegen iş kerekke тыnej iştelip byder, ka-
гъn aş көптөдө iştegen kerekten çыгъr
volъp en къska өөjde (vir-eki çylda) byder.

SSR Sojuzында krestijan çurt albatъnъ
başkargan politikanъn çakşъ çoldu tys po-
litika деп көrynip турганъ kol'xostordъn
көптөp өзур турганънnaң çart volъp çat.
Sovet başkarudъn deremne çurтта vek taja-

гь kol'xostorda turgan çon vol'p çat, kol-xostordın çonьna tajan'p kulak-bajlardь klas aajьncа çok idip çogolt'p varatkan. Sovet gosudarstvo aldьnan çatkan çoktulardьn—ortoçatkandardьn örekölerin cike şьndьj tys çol-la sotsьalizm vudyly mal-aş işterine vaştar alb'p varatkan. Bu iş kerekke çaan voluştu vol'p torganь, bistin mal-aş hozjastvodь eskidegizinen kuvьlt'p çanь tehnika¹⁴⁾ yuredy vol'p çat. Emdi işter turgan maşьnalardьn toozь, bir çьldьn icinde ösköni 1,400 milion solkojdoң 1,700 milion solkojgo çetre özyp cьkan. Bastra işter turgan traktorlardьn kycin, attьn kycine vodozo munaj'p özyp cьkan; emdi turgusa 1.022 milion attьn көci vol'p çat, veşçьldьktьn ezilep turguskanь volzo 560 myң attьn kycine turar edip turguskan.

Promьşlenostьn, vaza mal aş hozjajstvo-nyң tyrgen özyp turgan keregende transporttьn¹⁵⁾ izi vaza tyrgen özyp işter turar voldь, ancadala temir çoldьn transporttьn. Veşçьldьktьn vaştarкь eki çьlьnda 350,9 milion ton neme tart'p çettre kepek volgon, cьnьna көrög volzo veşçьldьktьn vaş-

таркы еки җылында 409, 2 миллион тон неме тартыр җеттирген. Беҗҗылдыктын плань ваҗтапкы 2 җылында улус тартыр турар транспорт ваза азыра көр иҗтелди. Беҗҗылдыктын план ааҗынса улус тартар езлы тоозь 51,5 миллиард километр волор керек волгон, җылына иҗтеп вудыргени деже 77,1 миллиард километр вольды.

Беҗҗылдыктын ваҗтапкы җылында темир җолдын транспорт езилер берген тоонь азыра көр иҗтеп салды. Неле иҗ онкоозь тырген өзур турганын керегенде, темир җолдын транспорттын иҗтеген изи, веҗҗылдыктын езилеген тоодь аңадала веҗҗылдыктын екннн җылында азыра көр иҗтегени көрүнп турган — 1929-30 җылында темир җолдын транспорттын тарткан ваҗта коҗ немези 233,5 миллион тон волгон — онь ус вөлык едип көрзө, алдында җылынын артык едип азыра иҗтеп вудыргени ус вөлыктен бир вөлыгы вольр җат. Беҗҗылдыктын екннн җылында езилер тургускан тоодь 25,6 протсент азыра көр иҗтеп вудырди. Улус тарткан транспорттын изи ваза оо туней вольды; бир җылынын туркунына 47,4 миллиард километрдын усаданына 508,5 ми-

lion kizi tartyp çettirgen. Beşçyldyktyn ezi-
ler turguskanь volzo — beşçyldyktyn usь çar
11933 çylda) 35,4 miljard kilimoterdin usa-
dazьna 455 million kizi tartyp çettirer. Beş-
çyldyktyn turguskan çakaruzьn 1929-30 çyl-
da azьra көр edip vudyrgeni 86,6 prot-
sen volьp çat. Transporttyn izinde, promьş-
lenostьn, vastra alvatьnьn hozjastvozьna
tynеj—neme işter vudyrer izi vaza tyrgen
iştelip turgan, onь usun beşçyldyktyn ezi-
legen toodь cik çok azьra işter vudyrip
saldь. Bu transporttyn izineң vistinь vastra
promьşlenost, vaza Amerekanьn, jevropanьn
hozjastvozь kozo iştelер деп bis çart
vudyр turubьs, ol көstөp salgan iş kerek-
ter, beşçyldyktyn ezilegenineң artьk volьp
çat, oncovьs çava anь bister vudyrip alarьbьs.

Kanca kol kycivile çatkan alvatь, anca-
dala işmekci klas alvatь, beşçyldyktyn ezi-
ler salgan iş kerekterdi, var çok arga kyci-
vile iştegen keregende, beşçyldyktyn eziler
turguskan iş kerekterdi çylgyр vudyrip, azь-
ra көр işter salganь onda voldь. Ol iş
kerek çakşь iştelip vudyр turganьn vazьn-
da kol kycivile çatkan alvatьnьn çadьzьn

çarandrıp çakşь edip alarьna bis çaan iş baştap iştedis.

Kolkucivile çatkan alvatanьn çadъzь çarapьr çakşь volgonьnan, çalga iştener ulustьn көптөгөninен көгynip turu. Beşçьldьktьn plan aajьnca iş kerekke çaldap işteder ulustьn тоozь 12,793 muң kizi volgon, сьпьna işter vydyrip salganь deze 1929-30 çьlda 13,684 muң kizi boldь. Ol iştiң vazьnda iş çok çyger (bezработньj) ulus çok boldь, anajtkanda SSR-Sojuzьnda emdi turgusa iş çok ulus tort çok boldь. Beşçьldьktьn plan aajьnca volzo, veşçьldьktьn ucundagь çьlga 400 muң iş çok ulus var volor dep turguskanь var boldь. İş çok ulus deze emdi tura veşçьldьktьn екinci сьльnda birde kizi çok boldь. Sovet çurtta industrializatsija tyrgen özyp turgan-da, biştiң çeribis indnstrijanьn çurtть volьp çat, onь ucun biştiң aldьvьsta, yuredy aajьnca işteer işmekci ulus таар аларга kerek turдь, yurengen biler kiziler em tura biske көр kerek volьp çat.

Kolkucivile çatkan alvatanьn çadazь çarapьr çakşь volьp turganь, kynine 7 cas

iş işteer volgon işmекcilerdin тоозь көптөр турганьнаң җарт көрүнп туру. Беҗылдыктын екinci җыль вазалыр турган тузында 7 кас iş işteer турган işmекcilerdin тоозь, onco işmекcilerge көрө 19.1 protsent volgon. Беҗылдыгытын екinci җыльнын ись җар октяври айдын ваҗтар кунине 1930 җылда васта фабрикта - заводта işteer турган işmекcilerден 43,5 protsent boldь. Беҗылдыктын езилер тургускап тоонь 3,5 protsent азыра көр вольтр іштeldi. Бу iş аайнса volzo аркан предпiятiяларды, веҗылдыктын езилер тургускап өөjneң ozo bis oncoзын 7 кас işteer ішту edip саларьс. Колкыциле җаткан албатынын җаткан җадьзы җараньр җакшь вольтр тургань, işке турган улустардын альр турган җаль өгөлөр өзур турганьнаң көрүнет. Беҗылдыктын еки җыльнда іштеген iş usun алар җаль, işmекci тоозьна 12,1 protsentке өзур ськан. Бастра Албатынын хозжайstvoзь тырген өзур турганьн керегенде, албатынын хозжайstvoзьнда sotsьalizim сектор кунин кунге өзур турган, бастра албатынын хозжайstvoзьнда ваҗкарарьн Sotsьал хозжайstvoзь вольтр тorgan җыльтуунда, канса milion кальк албатынын

ajtkan lozungtǵ „beşçıldyktǵ — tǵrt çylga“
vydyrip salar çart volǵp çat, Çyldyǵ çylga
işmekci klas albatǵnǵn, krestijan albatǵnǵ
çatkan çadyzǵn, kul'turazǵn tam arǵ çara-
nǵp çakş volǵp vararǵs.

Bistin Sovet çirtka karşulangan kanca ki-
zilerdin, ekonomika biler kizilerdin, politika
biler kizilerdin ajtkanǵna — devej. Eskidegi
burzujlardǵn artǵp kalgan kalçurangan kizileri
biske kor edip turganǵna — devej, beşçyl-
dyktǵn planǵ iştelip vydyr turu, usǵna çy-
gara iştelip vydyr kalar. Oo yzeri bistin
beşçyldyǵn planǵ, beş çylga vyder emes, ol
plan tǵrt çylga vyder. Beşçyldyktǵ turgus-
kan ǵǵjne — çarttar ajtsa — beşçylga vydy-
rerge biske bir-de kyc çok volǵp çat, neni
ucun deze, ǵrǵ ajdylgan toodaǵ çart kǵry-
net - bistin izibis beşçyldyktǵn plan aajncǵ
turguskanǵn cik çok azǵra iştep saldǵs. Bis-
tin aldǵsta turgan çaan kerek — beşçyldyktǵ
ezily ǵǵjne çettirbej, onon ozo vydyrip sa-
lar kerek, çarttar ajtkanda beşçyldyktǵ — tǵrt
çylga vydyrip salar kerek. ǵrǵ ajdylgan too-
daǵ kǵrǵrdǵ bis onǵ vydyrip salarǵ çart
volǵp çat.

Bistin ɟylɟy iŝtep turgan izibis-te, bistin iŝtep ɟygarɟp turgan nemeniɟ ɟakŝyzy bistin kyynine as - ta, koomoj-da volɟp ɟat. Ol nen volɟp turgan deze, bis vojɟvɟstɟ syrekej kritika azyra ɟedekpesterdi, tutaktardy ɟygarɟzɟp turganɟs. Munɟ kɵrgɵn kiziler beŝɟyldɟktyɟ yrelip vɟzylganɟ ol turvaj der ajdɟp turgandarɟ, vojɟlor kizee ijlektetken kreely volɟp ɟat.

**Bu vicikte tanьvas sөstөrdi җarttap
salganhь.**

1) **Ucaskalar:** Bastra alvatьnьң xozjajstvo kanca aңьlu iш volьp җat, temir, җoj iшler iш. Taш kөmyr kazьp alar iш, mal - aш iштеer iш ol vөlyk iштеerdi bastra alvatьnьң xozjastvoзьna vaška ucaskalar volьp җat.

2) **Produktsija;** fabrik - zavodtordьң iштеp cьgargan tovarь, maшьnalargь, temir onоң - do өskөzi, vaza mal - aштьң produktsijazь - aш, mal, et, tere, sarҗu, tyk, kendir, kydeli onоң - do өskөzi oncoзь produktsija dep ajdar.

3) **Uur promьшlenos;** Maшьnalardь iштеp cьgarьp turar җaan maшьnalар eder zavodtor, vaza соj, temir eder zavodtor onдьj zavodtordь җava uur promьшlenos dep ajdar.

4) **Neft;** җerdeң cьgar maj vodoldu neme, onоң kerosin eder, benzineder, maшьnalarga syrkuш eder.

5) **Ton;** ton degen neme emdi җаңь kemeniң uигьп kemijr kem volьp җat kilogram-la vodogondo 1000 kilogram volor pud-la vodozo 61 pud volьp җat.

6) **Сън темір**; kajıyltkan temirdi çyzın çyr baş ka temir ederde-çalbak temir, tulxu temir, kыrlu temir, cas temiredip turar zavodtordъ ajtsa—сън tmir eder zavodtor dep ajdar.

7) **Metal**; temirden başka nemeni, velenirdi, куилънь, cesti, korgolçындъ, altындъ, mөңyn-di – oncoзын metal dep ajdar.

8) **Elektro texniceskj promыşlenos**; elektriceskij otko kerektu neme edip turgan promыş-jenostъ anajыр ajdar.

9) **Çeңil promыşlenos**; oo kelizip turgan neme -vөs eder fabriktar, өdyk eder fabriktar, көk-tөгөн kep eder fabriktar, onоң - do өskө saduga cыгарыр turgan ook tek nemeni oncoзын çeңii promыşlenos edip cыгарар.

10) **Cij tovarlar**; cij tovarlardъ mundыj neme ajdar, көвөң (xlopok) vөs ederine kerektu neme, tyk - cekpen eder onon-do өskө neme eder, mal-dың terezi—өdyk ederge kerektu, kydeli, kendir, keden vөstөр ederge kerektu neme, çurt çerde өskyrip algan nemeni, emeze azrap algan mal-daң algan nemeni iş - ke kirgelekte onъ cij tovar dep ajdar.

11) **Gektar**; çañ kem volыр çat, çer kemçirge kыraga vodozo bir hektar 11 adыs volыр çat.

12) **Kul'tura aş**; oo mundыj aştaar kilizer, кө-vөң, kydeli, kendir, vaza saxar eder sveklo, onоң-do өskө oo тыңej aştъ kultura aş dep ajdar.

13) **Birikken sektor;** tañnañ çatkan өгөрөлөрдin хозжайстволарь kol'xosko нөкөрликке, өмөликке бирikken soondo ol kol'xostordь нөкөрликтерди, өмөликтерди бирikken sektor деп ајдар.

14) **Çаңь texnika;** Mal - аш изинде volzo-nele ишти маşьнаla иштеgenи трактор-la, камбайн-la, elektriceskij ot-la оноң-do өскөзи çаңь texnika деп ајдар.

15) **Transport;** Temir çol-la volзьп, суула çу-
rer poroxod-la volзьп, at-la tartkaнь volзьп av-
tomobil-le tartkaнь volзьп - koş tartьп, emeze
kizi tartьп турганьп oncoзьп çava transport деп
ајдар.

Упол. Главлита В-1538 Заказ 3476 Тираж 12000 экз.

Книжная ф-ха Центриздата Народов СССР. Москва,
Шлюзовая набережная, 10.

Баазь 3 акса
Цена 3 коп.

о. п. 13

18072

	Ойрот
	2-100a

В. Куйбышев
Итоги двух лет
пятилетки
Перевел К. Филатов

На ойротском яз.

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР.
Москва, центр, Никольская, 10